

И саме судије запањене су суморном статистиком. На пример да су кривични поступци спорији од парничних. Трајањем од 25 и по месеци, просечна кривица прелази двогодишњи лимит који означава да је предмет постао стар.

„Судски пословник дефинише старе предмете као предмете који трају дуже од две године, осим у истрази где се старим сматрају предмети који нису окончани након девет месеци”, наводи се у анализи „Јединственог програма решавања старих предмета у Републици Србији”. Овај програм је представио Драгомир Милојевић, председник Врховног касационог суда (ВКС), на састанку са председницима свих судова у Србији који су у понедељак испунили највећу судницу београдске Палате правде.

Општи стратешки циљ овог програма јесте да се укupan број старих предмета у судовима Републике Србије смањи за 80 одсто до 2018. године: са око 1.750.000 старих предмета у 2013. години на око 350.000 предмета у 2018. години. То значи да би сви садашњи стари предмети морали бити решени, јер ће наредних година и један број нових предмета аутоматски прећи у старе.

План је да 2018. године не буде ниједног предмета старијег од пет година, да се за 80 одсто смањи број предмета старих између две и пет година и да се за 60 одсто смањи број предмета који трају од две до три године.

Изузетак је истрага – ту је постављен врло реалан циљ: да 2018. године не буде истрага које трају дуже од две године и да се преполови број истрага које трају од годину до две, мада је тешко и замислити да истраге заиста могу толико дуго да трају.

Утешан је, ипак, податак да се највећи број старих предмета налази у извршној материји, а реч је углавном о извршењима „на основу веродостојне исправе” – утужених неплаћених рачуна грађана. Међутим, забрањува податак да је укупно 17.165 предмета у кривичној материји старије од две године, као и да има око 10.000 старих радних спорова, који би иначе требало да буду решавани у року од шест месеци.

– Велики је број старих предмета који су константно незаказани. Судије заказују нове предмете, али им предмети стари преко десет година стоје незаказани – рекла је Снежана

Драгомир Милојевић

Ако не решимо старе предмете и захтеве грађана због повреде права на суђење у разумном року, можемо да ставимо катанац на српско правосуђе

Андрејевић, судија Врховног касационог суда.

У остварењу стратешког циља смањења старих предмета нашем правосуђу помажу стручњаци Америчке агенције за међународни развој УСАИД. Шеф „Програма поделе власти” УСАИД-а Брајан Делук поручио је председницима судова да ће „краћи судски процеси високог квалитета повећати поверење јавности у судове”.

Судија Првог основног суда у Београду Соња Простран, која је радила на овом програму УСАИД-а, нагласила је да смањење броја старих предмета захтева „само људске ресурсе и

бољу комуникацију”. Она је подсетила да је већ десет основних судова у Србији применило овај програм као пилот-пројекат и помоћу њега решило више од 23.000 старих предмета за непуне три године.

У судовима ће бити формиран посебни тимови људи који ће утврђивати узроке старења предмета и према тим узроцима их обележавати и сортирати према годинама старости.

Ови предмети ће на корицама бити обележавани посебним печатима са различитим натписима: на старијима од две године писаће *стари предмет*, на старијима од пет година *хитно – стари предмет*, а на старијима од десет година *нарочитио хитно – стари предмет*. У писарницама ће бити уведено припремно одељење и потпуно нов начин рада.

Председник Врховног касационог суда Драгомир Милојевић подсетио је челне људе свих судова у Србији да је од 1. јануара законом уведено и право грађана да редовним судовима поднесе захтеве за накнаду штете због повреде права на суђење у разумном року.

– Ако будемо претрпани тим захтевима и ако и у тим предметима западнемо у доцњу, а при томе и даље имамо у писарницама предмете старе тридесет година – онда можемо да ставимо катанац на српско правосуђе – рекао је Милојевић и нагласио: „Све зависи само од нас судија и председника судова. Сва одговорност је на нама. Сви смо на заједничком задатку да побољшамо стање у правосуђу. Ако хоћемо бољу Србију – морамо мало да запнемо. Сад нам је прилика да нешто поправимо.”

Александра Петровић

Нема довољно слободних судница

– Судије имају проблем што не може да им се обезбеди свакодневно суђење јер им суднице нису доступне сваког дана. Недавно је у београдском Вишем суду завршен један обиман кривични поступак, који је трајао 77 радних дана, али ти дани су били „развучени” на две и по године. Јер, заказивање суђења зависило је и од тога како се понашају странке у поступку, колико тај судија има других предмета, колико дуго чека на вештачења и допунска вештачења и колико чека на слободну судницу. Тек када се сагледају сви разлози и околности, може да се закључи да ли је једно суђење

трајало неоправдано дуго или не – каже Драгана Бољевић, председница Друштва судија Србије.

Посебан проблем јесу извршења, којих је највише међу старим предметима. Недавно је стигао распис којим је наложено да сваки од три основна суда у Београду оснује своје извршно одељење и да се извршења распоређују по седишту повериоца, а не по седишту дужника, иако није тако предвиђено законом, каже Бољевићева. То је због тога што је више од 60 одсто извршења у Београду пало на Први основни суд, јер се на његовој територији налази највише дужника, а циљ је да се тај терет равномерно распореди на још два београдска суда.